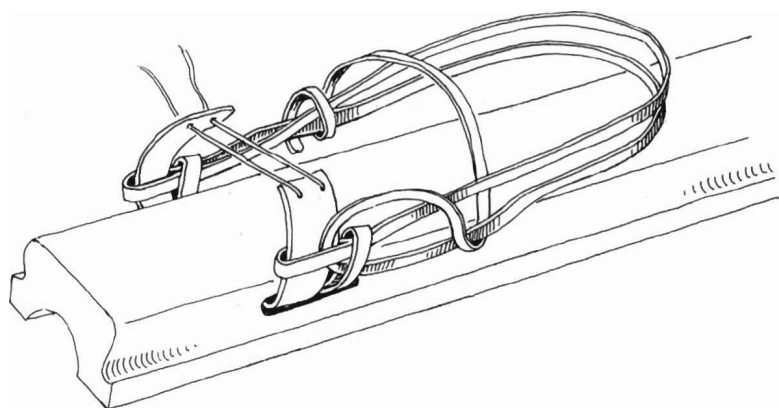

TÅSTROPP MED BAKBINDING

Trolig har man allerede i middelalderen brukt lange lærremmer som bakbinding. Tradisjonen forteller at samene har brukt denne form for påbinding i århundrer, og militære skiløperreglementer dokumenterer bruk av slike på 1700-tallet.

TELEMARK-BINDINGEN

Sondre Norheim fra Morgedal har av mange fått æren for å ha oppfunnet Telemark-bindingen rundt midten av forrige århundre. Den bestod av vidje, der tåstropp og bakbinding var flettet sammen av to lange vidjer. Dette gjorde bindingen sårbar ved bruk. Hvis den ene delen gikk i stykker, fikk dette som oftest følger for den andre.

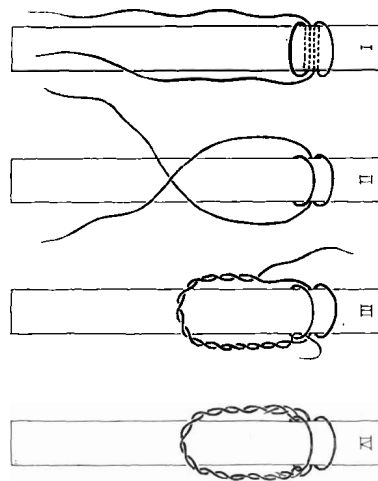
I sin bok om Sondre forteller Torjus Loupedalen¹⁵ at Sondre først brukte ilkebinding og som voksen "påbundne ski" med bakbinding. Han skal ha vært den første i Morgedal som gjorde det, men om han "... saug det påfunnet av si eigi barm er uvisst. Sondre var ein vidræsen kar i sine unge dagar, so det er ikkje utruleg han hev møtt ein hell annen finn inn på fjølli mot Sættesdal som sette han på det". – Vi har tidligere dokumentert at vidje som bakbinding har vært kjent fra 1600-tallet (se s. 129).

I "moro-løypingens tid" i 1870-80-årene ble denne bindingen svært populær i Telemark. Funksjonelle betraktninger ligger til grunn for Asbjørn Klepps uttalelse om at Sondre-bindingen aldri har vært i bruk til annet enn sport. Trolig er telemarkingene blitt kjent med "påbundne" ski via andre skiløpere, og har deretter omsatt ideen i form av en egen løsning tilpasset sportsbruken.¹⁶

Det er viktig å presisere at man i Buskerud, Telemark og Agder brukte betegnelsen hælband synonymt med ilkebinding til forskjell fra

Lappebindingen er et eksempel på en binding med tåstropp og bakbinding av lær. Bakbinding av ca. to meter lange lærremmer, olreimer, festet til et tåjern, ble senere brukt av Fritz Huitfeldt i hans langremsbinding.

De forskjellige delene på denne syd-samiske bindingen hadde spesielle navn, og språkforskere har på dette grunnlag hevdet at tåstroppen opprinnelig var av vidje, senere av lær.¹³ Illustrasjonen er en Lule-samisk skibinding.¹⁴

En Telemark-binding blir til.¹⁷ For at vidjen ikke skulle "slarke" i bindingsbulet, slo man trekiler inn i bulet.